

การเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี:

ศึกษากรณีนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร*

The Building Awareness on Traffic Discipline According to Buddhist Peaceful Means: A Case Study of the Students of Langsuan Industrial and Community Education College, Chumphon Province

¹อัจฉรา นิลรัตน์ไทย์ และ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส

¹Atchara Nilrattanothai and Phramaha Hansa Dhammahāso

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: crm5gsm@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทสภาพปัญหาการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร 2) ศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักพุทธสันติวิธี และ 3) นำเสนอการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธีของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร เป็นกรณีศึกษาเชิงพัฒนา กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักศึกษาระดับ ปวช. จำนวน 25 คน สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 24 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทสภาพปัญหาการมีวินัยจราจรพบว่าสถิติอุบัติเหตุจากการจราจรยานยนต์ของไทยสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก สาเหตุมาจากความประมาท ไม่เคารพกฎจราจร สภาพรถไม่พร้อมใช้งาน ขาดทักษะในการขับขี่ การไม่เข้มงวดด้านกฎหมาย ขาดการตระหนักถึงผลกระทบและโทษ 2) การเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักพุทธสันติวิธี โดยอาศัยไตรสิกขาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตสำนึก ทำให้เกิดสติ ตระหนักรู้ ระมัดระวัง รอบคอบ ใส่ใจ ใคร่ครวญ ระงับยับยั้งใจ เห็นคุณค่าเห็นโทษ คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ และ 3) การนำเสนอการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี ของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร ครอบคลุมการพัฒนา 4 ด้าน คือ ด้านกาย ศิลป จิต และปัญญา การฝึกอบรมมี 16 รายวิชา ผลจากการฝึกอบรมเกิดภูมิคุ้มกันที่ดี 4 ด้าน ได้แก่ AFRA คือ A: Awareness การตระหนักรู้ การวิเคราะห์ตนเองได้ การรู้เท่าทันความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและควบคุมตนเองได้ F: Fluency แดกฉาน มีไหวพริบ ความเชี่ยวชาญ R: Reflection ตรึกตรอง การคิดวิเคราะห์และใคร่ครวญ การคิดหาเหตุผลและแยกประเด็นได้ และ A: Awakening ตื่นรู้ การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

คำสำคัญ: การเสริมสร้างจิตสำนึก; วินัยจราจร; พุทธสันติวิธี

*Received November 15, 2021; Revised December 23, 2021; Accepted December 29, 2021

Abstract

This research article has objectives: 1) to study the context and problems of traffic discipline among students of Langsuan Industrial and Community Education College, Chumphon Province; 2) to study the enhancement of awareness raising according to Buddhist Peaceful Means; and 3) to present the enhancement of awareness raising according to Buddhist Peaceful Means for students of Langsuan Industrial and Community Education College, Chumphon Province to have traffic discipline. The study applied a developmental research method. The in-depth interviews were conducted with experts and scholars in a total of 24 persons. Students of 25 participants. The obtained data were presented by way of descriptive method.

The following results are found: 1) The context and problems of traffic discipline are found that motorcycle accident statistics tend to increase due to negligence, due to negligence, a lack of mindfulness, a lack of respect for traffic regulations, unprepared vehicles, a lack of driving skills, impetuosity, a lack of severe law enforcement, and ignorance of the consequences. 2) The enhancement of awareness raising according to Buddhist Peaceful Means with mindfulness are the tool used to increase the mindfulness: paying attention to the laws and regulations, driving safely, behaving responsibly and carefully, being prudent and considering the consequences, self-control and weighing the benefits and disadvantages. 3) Presentation of the enhancement of awareness raising according to Buddhist Peaceful Means for students of Langsuan Industrial and Community Education College, Chumphon Province to have traffic discipline covers 4 aspects as follows: Physical development; Moral development; Mental development; and Wisdom development. The training guideline comprises 16 activities of the main learning strands. The training results reveal that the participants developed a good immunity, which shows all four areas referred to as "AFRA" comprising: "A" stands for "Awareness" which is the ability to analyze oneself, be aware of one's thoughts, emotions, and feelings, "F" stands for "Fluency" which is proficiency and cleverness; "R" stands for "Reflection" which is to contemplate and reflect, to be reasoning and able to identify each issue; and "A" stands for "Awakening" which is to be awoken, to understand one's roles and responsibilities.

Keywords: The Building Awareness; Traffic Discipline; Buddhist Peaceful Means

บทนำ

รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2562 ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานการปฏิรูปการพัฒนาระบบการขนส่งทางบก พ.ศ. 2561 โดย WHO พบว่า ประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 9 ของโลกโดยมีประมาณการผู้เสียชีวิต 32.7 คนต่อประชากรหนึ่งแสนคน หรือมีผู้เสียชีวิตเฉลี่ยปีละ 22,491 คน (60 คนต่อวัน) แต่ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่มีผู้เสียชีวิตสูงที่สุดอันดับหนึ่งในเอเชียและในภูมิภาคอาเซียน สัดส่วนผู้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุทางถนนทั่วโลก มีผู้เสียชีวิตจากรถยนต์มากที่สุด ร้อยละ 29 จากรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 28 ที่เหลือเป็นผู้ขับขี่จักรยานและผู้เดินเท้า ร้อยละ 26 และผู้ใช้ถนนอื่นๆ ร้อยละ 17 ส่วนสัดส่วนผู้เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยเป็นผู้เสียชีวิตที่เกิดจากรถจักรยานยนต์มากที่สุด ร้อยละ 74.4 จากรถยนต์ ร้อยละ 12.3 ผู้เดินเท้า ร้อยละ 7.6 ผู้ขี่จักรยาน ร้อยละ 3.5 และผู้ใช้ถนนอื่นๆ ร้อยละ 2.3 ซึ่งน่าเป็นห่วงก็คือปัจจุบันมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนรถจักรยานยนต์ในประเทศไทยจาก 19 ล้านคัน เป็นจำนวน 21.13 ล้านคัน จึงทำให้จักรยานยนต์มีสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 53.96 เมื่อเทียบกับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคลประเภทอื่นตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ (Global Report on Road Safety, 2018) ดังนั้น แนวโน้มการเสียชีวิต การบาดเจ็บ และความพิการจากอุบัติเหตุต่อกลุ่มเยาวชนและวัยทำงานมีสัดส่วนการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนมากกว่ากลุ่มวัยเด็กและวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ทั่วโลกให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากสมัชชาสหประชาชาติได้จัดประชุมผู้บริหารระดับสูงเรื่อง “ความปลอดภัยทางถนน” ณ กรุงมอสโกประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย โดยที่ประชุมได้ประกาศรับรองเจตนารมณ์ปฏิญญามอสโกกำหนดให้ปี พ.ศ.2554-2563 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนนและเรียกร้องให้ประเทศสมาชิก มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Boonnuk, Rudtanasudjatun, Methaphat, and Yingratanasuk, 2017) โดยมีเป้าหมายในการลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้มากที่สุด โดยเน้นย้ำให้ความสำคัญที่ยานพาหนะปลอดภัย (Safer Vehicles) พร้อมทั้งผู้ใช้รถใช้ถนนปลอดภัย (Safer Road Users) เป็นต้น โดยให้รัฐต้องจัดให้มีการบริการและปัจจัยพื้นฐานสำหรับความปลอดภัยทางถนนและถือว่าเป็นความรับผิดชอบพื้นฐานของภาครัฐ (Office of Transport and Traffic Policy and planning, 2018)

การขับขีหรือซ้อนโดยสารรถจักรยานยนต์หากคิดสัดส่วนต่อจำนวนประชากรของประเทศแล้ว ผู้เสียชีวิตที่เกิดจากรถจักรยานยนต์ในประเทศไทยจะสูงเป็นลำดับ 1 ของโลก สถิติจำนวนผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนทั่วโลกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ภายในปี พ.ศ. 2563 เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เสียชีวิต รูปแบบลักษณะการเกิดเหตุพบว่าอุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทยยังเป็นเรื่องที่มีความน่าวิตกอย่างมาก ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องหาทางเร่งแก้ไขปัญหานี้ให้โดยด่วน (Isranews, 2020) แม้จะพบว่า ทั่วทั้งประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายป้องกันอุบัติเหตุด้วยการจราจรทางบก เพื่อควบคุมการจราจรและจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิตและร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน (The Land Traffic Act of Villager's Edition 1979, 2004) รายงานสถิติอุบัติเหตุแสดงให้เห็นว่า ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านไม่น้อยกว่าสองเท่า การเกิดอุบัติเหตุจราจรไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่สามารถ

ป้องกันได้ ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุจราจรได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ยานพาหนะ ถนน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุหลักที่พบจากพฤติกรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ ได้แก่ การประมาท ขาดสติ ขับรถเร็ว เมาแล้วขับ คึกคะนอง ไม่สวมหมวกนิรภัย ตัดหน้าระยะกระชั้นชิด การใช้สารเสพติด ความมัวง การไม่สวมหมวกกันน็อค การฝ่าไฟแดง (Suriyawongpaisal, and Kanchanasut, 2003) รวมถึงค่านิยมที่ผิด เช่น การไม่นิยมการใช้หมวกนิรภัย การโทรศัพท์ขณะขับรถ การปรับแต่งเครื่องยนต์เพื่อความแรง การปรับแต่งสภาพรถเพื่อความเท่ อีกทั้งยังพบว่าการขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนดเป็นสาเหตุอันดับแรกของ สถิติสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด โดยรวมปัจจัยหลักของอุบัติเหตุทางถนนมี 3 ประการ ได้แก่ บุคคล ยานพาหนะ และสิ่งแวดล้อม (The highway safety roundtable, 2008) รถจักรยานยนต์เป็นประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุจราจรเป็นอันดับที่สูงที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตเด็กและเยาวชน ก่อให้เกิดความสูญเสียมากมาย ไม่ว่าจะเป็นบาดเจ็บ สูญเสียทั้งทรัพย์สินและเงินทอง ต้องรักษาตัว ต้องหยุดเรียน ทำให้สูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ สูญเสียอวัยวะ กลายเป็นคนพิการ หรือกลายเป็นอาชญากรในชั่วพริบตา อยู่ในสังคมได้ยาก หนักสุด คือ การสูญเสียชีวิต

อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ จังหวัดชุมพรก็เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้รับผลกระทบต่อชีวิตเด็กและเยาวชน จังหวัดชุมพรพบสถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรที่สัมพันธ์กับสถิติอุบัติเหตุจราจรในภาพรวมของประเทศ จะเห็นได้ว่าอุบัติเหตุจราจรในจังหวัดชุมพรปี พ.ศ.2560 มีผู้เสียชีวิตสูงสุด คือ ช่วงอายุ 16-25 ปี เสียชีวิต 23% ส่วนสถิติของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรสูงสุด คือ ช่วงอายุ 16-25 ปี บาดเจ็บ 26% และ ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คือ รถจักรยานยนต์ คิดเป็น 98% ของอุบัติเหตุจราจรทั้งจังหวัด (Accident Information Center to Strengthen the Road Safety Culture: Statistics of Deaths and Injuries in Chumphon Province, 2018) หลายหน่วยงานในจังหวัดชุมพรได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ปัญหาจากการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุจราจร ซึ่งได้ร่วมมือกันหลายฝ่ายเพื่อลด อุบัติเหตุจราจรทางถนนอย่างเป็นระบบ และยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของถนน โดยบูรณาการหลาย ภาคส่วนร่วมดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน การดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของ จังหวัดที่ผ่านมา พบว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ จราจร คือ นักเรียน/นักศึกษา เนื่องจาก กลุ่มนี้มักประมาท ขาดสติ มีความคึกคะนองในการใช้รถใช้ถนน และไม่มีความตระหนักรู้ด้านวินัยจราจร วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร ได้เล็งเห็นถึงปัญหาอุบัติเหตุอันเกิดจากรถจักรยานยนต์ของเยาวชน จึงให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างการมีวินัยจราจรของนักเรียน ด้วยการร่วมมือกันกับภาครัฐและเอกชน หลายหน่วยงาน โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยจราจรของนักเรียน เพื่อพัฒนา ป้องกัน เหยี่ยวยา ลดอุบัติเหตุ และความรุนแรงจากอุบัติเหตุ โดยเฉพาะอุบัติเหตุที่เกิดจากรถจักรยานยนต์ทั้งทางตรง และทางอ้อม

จังหวัดชุมพรพบสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทของ ผู้ขับขี่ โดยข้อหาที่กระทำผิดมากที่สุด ได้แก่ การขับรถเร็วเกินกว่ากฎหมายกำหนด และประมาทในด้านอื่น เช่น เสพสิ่งมีนเมา ไม่เคารพกฎจราจร ฝ่าฝืนสัญญาณจราจร เป็นต้น (Rudtanasudjatum et al. 2005)

สะท้อนให้เห็นว่า การประมาท คือ การขาดสตินั่นเอง ดังนั้นมาตรการป้องกันที่ต้นทางที่ดีที่สุด คือ การมีสติระมัดระวังรอบรอบ แต่ทั้งนี้ สติ มิได้เกิดขึ้นเพราะความบังเอิญ แต่ควรจะมีการฝึกฝนอบรมพัฒนาส่งเสริมสติให้เป็นนิสัยพฤติกรรมปกติในการดำเนินชีวิต ในเชิงวิชาการการมีสติจะเกิดขึ้นและมีประสิทธิภาพต้องผ่านเครื่องมือในการฝึกหรือต้องอาศัยวิธีการในอบรมบ่มเพาะตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นการฝึกฝนพัฒนามนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการฝึกพฤติกรรมที่ดีและเป็นกระบวนการสอนของมนุษย์เพื่อให้เจริญดียิ่งขึ้น ดังปรากฏในหลักที่เรียกว่า โอวาทปาติโมกข์ ที่ว่า การไม่ทำความชั่วทั้งปวง ทั้งทางกาย ทางวาจา จัดเป็นศีล, การบำเพ็ญความดีให้เพียบพร้อมจัดอยู่ในการปฏิบัติจิตขั้นที่เรียกว่า สมาธิ, การทำจิตของตนให้ผ่องใสจัดเป็นการฝึกปฏิบัติในขั้นสูงสุดเรียกว่า ปัญญา (Phra Dhammapitaka (P.A.Payutto), 2001) โดยรวมมนุษย์จะมีสติได้สมบูรณ์จะต้องฝึกฝนพัฒนาและปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา (Phra Bhavanavisutthikhun (Sermchai Chayamongkhalo), 2004)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจเสริมสร้างการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยอาศัยเครื่องมือกระบวนการการฝึกฝนอบรมตามหลักพุทธสันติวิธี ด้วยหวังว่า การพัฒนาสติดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชนมีจิตสำนึกในวินัยจราจรเพื่อช่วยลดอุบัติเหตุจราจร ทั้งยังเป็นการฝึกทักษะการมีสติที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทสภาพปัญหาการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักพุทธสันติวิธี
3. เพื่อนำเสนอการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธีของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี: ศึกษากรณีนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร” เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) เป็นกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการ แนวทาง วิธีการ และการประยุกต์ใช้เพื่อการทดลองกระบวนการ ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยจราจร โดยอาศัยกรอบแนวคิดไตรสิกขาโดยมีสติเป็นฐาน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยทำการศึกษาบริบทสภาพปัญหาการมีวินัยจราจร ของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร พร้อมทั้งศึกษาเอกสารตามทฤษฎีการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกการมีวินัยจราจร รวมทั้งหนังสือและคู่มือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และความรู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ (R1D1) ดังนี้

1. หนังสือ เอกสาร ตำรา เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกการมีวินัย จรรยา เพื่อการป้องกันและลดอุบัติเหตุ (R1) กล่าวคือ ความรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ว่าด้วยจรรยา พรบ.จรรยาทางบก พรบ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ การเคลื่อนย้ายและปฐมพยาบาลเบื้องต้น แนวคิดการสร้างจิตสำนึกวินัยจรรยา บริบทสภาพปัญหาวินัยจรรยาของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน และการบริหารจัดการเพื่อลดอุบัติเหตุจรรยา

2. แหล่งสืบค้นข้อมูล ได้แก่ เอกสารจากสถาบันการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งของรัฐ และเอกชน เอกสารข้อมูลจากหน่วยงาน องค์กร และข้อมูลสถิติอุบัติเหตุต่างๆ ของวิทยาลัยการอาชีพหลังสวนและจังหวัดชุมพร เป็นต้น

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยอย่างละเอียดด้วยการบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกภาพ การบันทึกเสียง การถอดเทป การให้ทำใบงาน สรุปถอดบทเรียน การทำแบบทดสอบ เป็นต้น แล้วนำข้อมูลสำคัญเหล่านั้นไปสรุปจัดหมวดหมู่ประเภท

4. วิเคราะห์และสรุปข้อมูล ได้แก่ นำเนื้อหาสาระข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่เรียงเรียง สรุปนัยสำคัญๆ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักพุทธสันติวิธี ในพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อการสร้างจิตสำนึกการมีวินัยจรรยา (R1) มีขั้นตอน คือ การศึกษาหลักสติในพระพุทธศาสนาและหลักไตรสิกขา พร้อมกับพุทธธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชน จากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยและภาษาบาลี และเอกสาร ตำราด้านหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับหลักไตรสิกขาโดยมีสติเป็นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ และหาค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยใช้สติเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยจรรยา โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการได้มาวิธีการสร้างเครื่องมือ (R1) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่สร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยใช้สติเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยจรรยาของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูลและการฝึกอบรม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ออกแบบการฝึกอบรม การสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยใช้สติเป็นฐานไปใช้เพื่อพัฒนาเสริมสร้างการมีวินัยจรรยาของนักเรียน การอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร

4.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีผู้เชี่ยวชาญ และผู้เข้าอบรม ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้อง แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มนักเรียนที่เข้าอบรมฝึกฝนพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญร่วมกับการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงแน่นอนมากขึ้น (D1) จำนวน 24 คน และทำการฝึกอบรมด้วยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมีอาชีพแก่นักเรียนจำนวน 25 คน เหนือในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ และนักเรียนผู้เข้าอบรม มีความรู้ด้านหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทสอนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยใช้สติเป็นฐาน เป็นนักวิชาการที่มีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ด้านการฝึกอบรม บรรยายเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึก

เป็นผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ เป็นนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร ชั้น ปวช.ปีที่ 1

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นำวิธีการขั้นตอนดังกล่าวที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไปจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน เพื่อได้ปรับปรุงและใช้เป็นวิธีการอบรมเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยจราจรของนักเรียน วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพรต่อไป โดยมีนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 25 คน เข้ารับการฝึกอบรม โดยนักเรียนผู้เข้าอบรม(D1)

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล (R2, D2) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การฝึกอบรม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอน การสัมภาษณ์ การจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียง การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) สภาพพื้นที่ และสถานที่ของผู้เข้าอบรม วิเคราะห์ข้อมูลจากลำดับขั้นตอน เนื้อหาสาระ รูปแบบ แนวทางการฝึกอบรม การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้เข้าอบรม ทั้งก่อนและหลังการอบรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยใช้สติเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยจราจรและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี ของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร ทำให้เกิดการป้องกันและลดอุบัติเหตุจราจร เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษา และนำไปใช้ประโยชน์แก่สังคม (R3D3) มีขั้นตอนปรากฏเป็นผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบทสภาพปัญหาการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า สถิติอุบัติเหตุทางถนนของจังหวัดชุมพร ปีงบประมาณ 2559-2561 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากตัวเลขมีจำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากพฤติกรรม เมาแล้วขับ ขับรถเร็ว ไม่สวมหมวกนิรภัย ขาดทักษะในการขับขี่ อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความประมาท มีดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีนเมา โดยภาพรวมแล้วสภาพปัญหาและบริบทวินัยจราจรการใช้รถจักรยานยนต์ของจังหวัดชุมพรเกิดจาก 1) สภาพแวดล้อมเอื้ออุบัติเหตุ ปัญหาสภาพกายภาพทั่วไป เช่น ถนน สภาพอากาศ การมองเห็น สภาพรถ สภาพเส้นทาง สภาพแวดล้อม ไม่ชำนาญเส้นทาง ใจร้อน 2) ช่วงวัยอายุของเยาวชน พฤติกรรมขับขี่ของเด็กและเยาวชนที่ขาดทักษะและวินัยจราจร 3) ขับรถด้วยความเร็ว ความประมาทขับรถเร็ว 4) ดัดแปลงเครื่องยนต์ การดัดแปลงล้อ ท่อให้มีเสียงดัง ปรับแต่งอุปกรณ์เครื่องยนต์ ควบคุมรถไม่ได้ จากปัญหาดังกล่าว ทางสถาบันการศึกษาก็มีการตระหนักในเรื่องนี้ เพราะมีเด็กนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ทางวิทยาลัยการอาชีพหลังสวนได้พยายามส่งเสริมการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน มีการฝึกอบรมการใช้รถจักรยานยนต์ แต่จำนวนนักเรียนที่อบรมในแต่ละปีก็ยังน้อย พยายามทำ MOU กับหลายหน่วยงานให้เข้ามาช่วยส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกแต่ก็ไม่ต่อเนื่อง กิจกรรมที่เคยทำมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้และฝึกอบรมการใช้รถจักรยานยนต์ กล่าวคือ 1) ตำรวจเข้าไปช่วยทำการฝึกอบรม ความรู้อยู่บ้าง 2) กิจกรรมภาคปฏิบัติอบรมวิธีการขับขี่ให้เกิดการเรียนรู้ผ่านภาคทฤษฎีแล้วไปสู่ภาคสนาม

3) การสอนความรู้กฎจราจรและวิธีการขับที่ปลอดภัย 4) การสร้างแรงจูงใจให้มีการให้รางวัลผู้ผ่านการฝึกอบรมที่ไม่มีประวัติไม่เคยประสบอุบัติเหตุ โดยรวมการให้ความรู้และฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ต้องใช้เวลาในการสร้างจิตสำนึกความปลอดภัย แต่ถ้าจะให้ผลเร่งด่วนเฉพาะหน้าเพื่อลดอุบัติเหตุให้เห็นเป็นรูปธรรม คือการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ควบคู่กับการฝึกอบรมไปด้วย เพราะผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์ว่าเป็นผลดี แต่ความต่อเนื่องยังไม่มากพอ ผลลัพธ์ของกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นระยะสั้น จึงเห็นผลยังไม่ชัดเจน

โดยรวมสาเหตุอุบัติเหตุจราจรจากการใช้รถจักรยานยนต์ปัจจัยจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง คือ

1. ความประมาท กล่าวคือ ขาดสติ และขาดสมาธิในการขับรถ ความเห็นแก่ตัว การไม่เคารพกฎจราจร สภาพรถไม่พร้อมต่อการใช้งาน
2. ขาดทักษะในการขับรถ รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะซื้อหาได้ง่าย คือ ขับรถได้ไม่ได้ขับรถเป็น ไม่ได้มีทักษะประสบการณ์ที่ชำนาญมากพอ สักแต่ว่าพอขับได้
3. ไม่เคารพกฎจราจร ขาดเรื่องวินัยในการขับขี่ พฤติกรรมของผู้ใช้รถใช้ถนนไม่เคารพกฎจราจร
4. ค่านิยมตามเพื่อนคึกคะนอง เกิดจากการแข่งขันความเร็ว ความสนุกสนาน การไม่ถูกจับได้ ด้วยคิดว่าเป็นความเท่ ความภาคภูมิใจ
5. การปล่อยปละละเลย ผู้ปกครองไม่เข้มงวดกับลูกหลานที่ขับใช้รถจักรยานยนต์ ไม่เอาจริงเอาจัง การเข้มงวดด้านกฎหมาย การไม่ตระหนักถึงโทษที่จะได้รับตามมาถ้าทำผิด โดยรวมก็คือ ปัญหาสาเหตุอุบัติเหตุการจราจรมีหลายสาเหตุ ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยมาตรการใดมาตรการหนึ่ง ต้องเข้มงวดดำเนินการหลายๆ ด้านไปพร้อมกัน กล่าวคือ การป้องกันด้วยการดัดเข็มสุรา การได้ตรวจเช็ครถ การปรับพฤติกรรมควรมุ่งเน้นฝึกอบรมในพื้นที่เป็นหลัก ตลอดจนการรณรงค์ค่านิยมเคารพวินัยจราจรร่วมกันของคนในสังคม โดยเฉพาะพื้นที่หรือวัยอายุคนขับที่มีความเสี่ยงสูง

วัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักพุทธสันติวิธี พบว่า หลักการกรอบแนวคิดในการฝึกอบรมการสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี คือ มีสติเป็นฐานโดยอาศัยหลักไตรสิกขาเป็นเครื่องมือ นำไปสู่การจัดทำกิจกรรมการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยมีเครื่องมือกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาจิตสำนึกเพื่อการมีวินัยจราจรผ่านไตรสิกขา คือ สติ สมาธิ ปัญญา เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน (ภาวนา 4) คือ 1) การพัฒนากาย 2) การพัฒนาศีล 3) การพัฒนาจิต 4) การพัฒนาปัญญา ดังนี้

1. สติ คือ หัวใจสำคัญหรือพื้นฐานที่จะก่อเกิดการมีสำนึกหรือการมีคุณธรรมอื่นๆ ตามมา เพราะเหตุว่า ถ้ามีสติจะทำให้เกิดการตระหนัก รู้สึกตัวอยู่กับปัจจุบัน รอบคอบ ใส่ใจ ไม่พลั้งเผลอ มีจิตตั้งมั่น รู้จักใคร่ครวญผลกระทบที่จะเกิดตามมา รู้ดี รู้ชั่ว รู้จักระงับยับยั้งใจ เห็นคุณเห็นโทษ รู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ และไม่ใช่ว่าประโยชน์ การมีสติกำกับดูสิ่งต่างๆ และความเป็นไป รู้เท่าทันตามสภาวะ ไม่ถูกครอบงำด้วยความยินดียินร้าย ไม่ประมาท

2. ไตรสิกขา คือ “สติ สมาธิ ปัญญา” เป็นเครื่องมือที่จะฝึกฝนบ่มเพาะให้สติเกิดขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ สติถูกนำไปใช้ผ่านเครื่องมือการฝึกคือไตรสิกขา ไตรสิกขาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา สติ คือ พฤติกรรมของบุคคลที่มีวินัย การเคารพปฏิบัติตามกฎระเบียบ สมาธิ คือ การสร้างจิตใจที่มีคุณธรรม ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีความรัก ความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อนร่วมทาง

ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อวินัยจราจร และปัญญา คือ การมีความรู้ความเข้าใจ ยอมรับในเหตุผล การใคร่ครวญ การมีวุฒิภาวะ

3. ภาวนา 4 คือ การเจริญเติบโต ผลลัพธ์ที่เกิดหลังจากการพัฒนาสติด้วยการฝึกอบรมตามหลัก ไตรสิกขา ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการจราจรทางบกอย่างปลอดภัย ได้แก่ (1) การพัฒนา กาย (กายภาวนา) คือ การดูแลเอาใจใส่สิ่งของ หรือสังคครอบข้าง การเป็นมิตรที่ดีกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การตระหนักรู้ในตัวเอง มีความระมัดระวัง ใส่ใจในการขับขี่และมองเห็นอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ มีการบริหารจัดการควบคุมตนเองได้ ดูแลรับผิดชอบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำเพื่อลดอุบัติเหตุได้ (2) การพัฒนา ศีล (ศีลภาวนา) คือ มีการประพฤติดี ทำที่ที่เหมาะสมในการขับขี่การ ระมัดระวังตนไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ความเป็นผู้มีระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับสำหรับควบคุมประพฤติทางกาย วาจาของคนในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผนที่ใช้ควบคุมคน ให้คนเราใช้ความรู้ ทักษะความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควรได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (3) การพัฒนาจิต (จิตภาวนา) คือ การมีน้ำใจต่อผู้ร่วมทาง การให้อภัย มีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมใช้ทางร่วมกัน การอดทนอดกลั้น ไม่ประมาทในการใช้รถใช้ถนน ความไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (4) การพัฒนาปัญญา (ปัญญาภาวนา) คือ การเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเงื่อนไขกติกาทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย พ.ร.บ. หรือวัฒนธรรมการขับขี่ การคิดอย่างมีเหตุผล

วัตถุประสงค์ที่ 3 นำเสนอการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี ของนักเรียน วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า

การเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยมีสติเป็นฐานเพื่อการมีวินัยจราจร โดยการฝึกอบรมกลุ่มนักเรียนต้นแบบด้วยการอบรมกิจกรรมเป็นเวลา 2 วัน จำนวน 16 ชั่วโมง การพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทฤษฎี และด้านการปฏิบัติ แยกเป็น 16 สารระยารวิชาการเรียนรู้ ดังนี้ (1) ฉันทคือใคร: การเรียนรู้ค้นหาความสนใจ ความถนัด ความสามารถของตนเอง สำรวจมองตนเอง การทบทวน และทำความเข้าใจตนเองมากขึ้น วิเคราะห์ตนเอง บอกให้ผู้อื่นรู้จักลักษณะของตนเองได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อเรา (2) สิ่งที่เราคาดหวัง: บอกความรู้สึก คาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ คาดหวังความฝันที่อยากเห็นสภาพการขับขี่วินัยจราจรที่ดีเป็นอย่างไร อยากเปลี่ยนแปลงอะไร คาดการณ์ล่วงหน้าว่าวินัยจราจรควรจะเป็นหรือควรเกิดขึ้นได้อย่างไร (3) รักให้เป็น: ความรักในมุมมองพระพุทธศาสนา เป็นความรักที่เกิดจากเมตตา ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น วัย เวลา สถานที่ คือ ความรัก ความปรารถนาให้เขามีความสุข, แม้ไม่ตรีจิตคิดจะให้สัตว์ทั้งปวงเป็นสุข เป็นความรักที่คิดจะช่วยให้พ้นคนอื่นพ้นทุกข์ (4) สติกับคำข้าว: ฝึกกินอย่างมีสติ ฝึกร่างกายให้ได้รับอาหารที่ ข้างล่าง เคี้ยวอาหารให้ละเอียด ฝึกวิเคราะห์ส่วนประกอบของอาหารที่กำลังกิน รับรู้และเรียนรู้ถึงประเภทของ อาหารที่เรา กำลังกิน เป็นอาหารที่มีประโยชน์ ก่อให้เกิดโทษหรือไม่ ฝึกการรับรู้รสชาติของอาหาร ให้เรารู้ว่ามี นิสัยการกินรสชาติอาหารแบบไหน (5) เรื่องจริงผ่านจอ: ศึกษาตัวอย่างเหตุการณ์ เรื่องเล่า ประสบการณ์การ เกิดอุบัติเหตุของคนอื่นเพื่อเป็นอุทาหรณ์ เล่าประสบการณ์อุบัติเหตุส่วนตัว ฟังผู้อื่นเล่าประสบการณ์อุบัติเหตุ รู้จักมองใคร่ครวญเห็นถึงสาเหตุ และการป้องกัน การเฝ้าระวังรักษา การดำเนินชีวิต มองเห็นความสูญเสีย โอกาส ชีวิตและทรัพย์สิน (6) พ.ร.บ.จราจรทางบก: พ.ร.บ.จราจรทางบก ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์จะต้องรู้

กฎหมายจราจรทางบก กฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจราจรยานยนต์ (7) พ.ร.บ. คัมครองผู้ประสบภัยจากรถ: การเรียนรู้การประกันภัยภาคบังคับหรือประกันภัย พ.ร.บ. คือ การทำประกันภัยตามพระราชบัญญัติคัมครองผู้ประสบภัยจากรถ เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายกำหนดให้รถทุกคันต้องจัดให้มีประกันภัย ประเภทของรถที่ต้องทำประกันภัยตาม พ.ร.บ. ประโยชน์ของการทำประกันภัยตาม พ.ร.บ. (8) กองทุนเงินทดแทนผู้ประสบภัยจากรถ: กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย หากผู้ประสบภัยไม่ได้รับการชดเชยจากบริษัทประกันภัย/เจ้าของรถที่ไม่จัดให้มีประกันภัย หรือไม่สามารถเรียกร้องจากที่ใดได้ ผู้ประสบภัย/ทายาทสามารถยื่นขอรับค่าเสียหายเบื้องต้นจากกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย ณ สำนักงาน คปภ.ทุกจังหวัด (9) ตั้งสติ ก่อนสตาร์ท: การสร้างความพร้อมก่อนการขับขี่รถจักรยานยนต์ สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ จากความไม่พร้อมด้านร่างกาย และอุปกรณ์ยานพาหนะ การป้องกันอุบัติเหตุต้องตรวจเช็คความพร้อมก่อนการเดินทาง (10) ขับขี่ปลอดภัย: การฝึกฝนเพื่อสร้างความพร้อมเพื่อการขับขี่ การฝึกขับขี่รถจักรยานยนต์ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การฝึกอบรมเรียนรู้ คือ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ที่ใช้ในการขับขี่ การใช้เบรก การควบคุมรถ การเลี้ยวโค้ง และการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าในการขับขี่จักรยานยนต์ (11) จราจรสีขาว: การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการ ร่วมเป็นเจ้าของ ออกแบบกิจกรรมโครงการเพื่อการป้องกัน การแก้ไข การพัฒนา และการส่งเสริมเกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัย (12) เส้นทางชีวิต: การสำรวจบริบท สภาพ ลักษณะ ประเภทเส้นทางจราจรในพื้นที่ รับรู้ปัญหาจากเสียงสะท้อนจากชาวบ้านชุมชน การสำรวจสภาพเส้นทางจราจรจุดเสี่ยง จุดอันตราย (13) กายใจเป็นสุข: สุขทางกายและใจจะเกี่ยวเนื่องส่งผลต่อกันและกัน กิจกรรมการฝึกสติให้ชีวิตมีความสุขทั้งกายและใจด้วยการทำกิจกรรมการสวดมนต์ไหว้พระบูชา พระรัตนตรัย การเจริญสมาธิภาวนาเพื่อเกิดความสุข สงบ มีสมาธิ จิตใจสงบ ผ่องใส การสมาทานศีล 5 การควบคุมความคิดและก่อกำจัดอารมณ์ (14) การปฐมพยาบาล: การปฐมพยาบาลในเวลาฉุกเฉิน การช่วยผู้ประสบอุบัติเหตุแบบผิดวิธีจะส่งผลร้ายหรือซ้ำเติมต่อ รู้วิธีการขั้นตอนการเข้าช่วยเหลือ การปฐมพยาบาลผู้ประสบอุบัติเหตุ (15) ยุวอาสาจราจร มีจิตอาสาในการทำเพื่อสาธารณะประโยชน์ การเข้าร่วมกิจกรรมการควบคุม กำกับ ดูแลความปลอดภัยในฐานะเป็นตัวแทนที่มีอำนาจหน้าที่ร่วมกับขนส่ง, คปภ., ตำรวจ, ภูธร, องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (16) เสริมพลัง สร้างกำลังใจ: การได้ไปเห็น ไปดูสภาพของผู้ประสบอุบัติเหตุในสถานที่จริง จะเกิดตระหนัก ใคร่ครวญ ภาพจำ และระมัดระวังมากขึ้น

หลังจากการอบรมการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี ของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้พบพัฒนาการหรือเกิดผลภูมิคุ้มกันที่ดีที่แสดงภาวะการมีจิตสำนึกการมีวินัยจราจรของผู้เข้าอบรมรวม 4 ด้าน จากการใช้แบบสอบถามก่อนและหลังอบรม รวมทั้งการสังเกตจากวิทยากร ครู อาจารย์ และผู้รับอบรม ได้แก่ AFRA หรือ 4ต. คือ A: Awareness (ตระหนัก) F: Fluency (แตกฉาน) R: Reflection (ตรึกตรอง) และ A: Awakening (ตื่นรู้) ดังนี้

1. A: Awareness (ตระหนัก) เยาวชนมีการตระหนักรู้ในตัวเอง มีความระมัดระวัง ใส่ใจในการขับขี่รถจักรยานยนต์และมองเห็นอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ มีการบริหารจัดการควบคุมตนเองได้ ดูแลรับผิดชอบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำเพื่อลดอุบัติเหตุได้ คุณลักษณะตระหนักรู้ กล่าวคือ มีทักษะในการขับขี่อย่างปลอดภัย มีความชำนาญและขับขี่ได้คล่องตัวมีความระมัดระวังไม่ประมาท ได้เข้าใจเทคนิค วิธีการ

กระบวนการขั้นตอนการขับชี่ที่ได้มาตรฐาน เห็นความสำคัญของกฎหมาย ได้รู้กฎหมาย พ.ร.บ. ในการขับชี่ใช้รถใช้ถนน รู้ลักษณะ ประเภท และระดับอัตราโทษการกำหนดบทโทษ ตรวจเช็คอุปกรณ์ด้วยตนเองได้ รู้วิธีการตรวจเช็คสภาพอุปกรณ์ยานพาหนะ สามารถซ่อม บำรุง รักษาดูแลอุปกรณ์ของตนเองได้ เป็นต้นแบบวัฒนธรรมองค์กร กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล ปฏิบัติตามป้ายสัญลักษณ์หรือกฎจราจรของวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด

2. F: Fluency (แตกฉาน) มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ องค์ความรู้ในวินัยจราจร รู้ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ และอุปกรณ์เครื่องมือในการขับชี่ คุณลักษณะ แตกฉาน กล่าวคือ มีพฤติกรรมเตรียมพร้อมก่อนขับ รู้คุณค่าและความสำคัญ ตระหนักในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย มีจิตอาสาจราจร เป็นผู้เสียสละเวลากำลังกาย กำลังทรัพย์ และสติปัญญาทำเพื่อส่วนร่วม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีภาวะความเป็นผู้นำ มีความสุภาพเรียบร้อย พฤติกรรมการแสดงออกไม่ก้าวร้าว รู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ รู้จักสังคมและมารยาท รู้จักรักษาน้ำใจ เข้าใจ เห็นใจความรู้สึกของผู้อื่น

3. R: Reflection (ไตร่ตรอง) มีความตั้งใจ สนใจ กระตือรือร้นที่ได้ทดลองฝึกการขับชี่ ใคร่ครวญ แยกแยะเห็นคุณค่าเห็นโทษของการผิดกฎจราจร ตลอดถึงอุบัติเหตุทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน คุณลักษณะไตร่ตรอง กล่าวคือ มีความขยันแรง ละเอียดถี่ถ้วน รู้ถึงบทลงโทษของกฎหมาย ให้เกียรติ เคารพสิทธิของคนอื่น รู้สิทธิและหน้าที่ที่จะตนเองต้องรับผิดชอบต่อสังคม มีความรู้และความเข้าใจในกฎเกณฑ์กติกาของสังคม มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถควบคุมความคิดและอารมณ์ของตนเองได้ มีความมั่นใจ รู้วิธีเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย รู้วิธีการเตรียมความพร้อมอุปกรณ์ยานพาหนะ หรืออุปกรณ์ประกอบการเดินทางที่จำเป็นต้องมีได้

4. A: Awakening (ตื่นรู้) มีปัญญาความรู้ในกฎหมายเกี่ยวกับการขับชี่รถจักรยานยนต์หรือกฎหมายด้านจราจร มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ มีทักษะในการเข้าสังคม คุณลักษณะตื่นรู้ กล่าวคือ รู้จักกาลเทศะในบุคคล ชุมชน สังคม การได้ออกสำรวจบริบท สภาพ ลักษณะ ประเภทถนนหรือเส้นทางจราจรในพื้นที่รอบๆ ภายนอกวิทยาลัย รู้ทันควบคุมอารมณ์ตนเองได้ เป็นผู้สุขุม ใจเย็น มีวุฒิภาวะด้านอารมณ์ คือ รู้เท่าทันอารมณ์และควบคุมอารมณ์ ไม่วุ่นวายมั่วสุม รู้จักรอคอย รู้วิธีการและสามารถช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ ความรู้และเข้าใจปัญหา และหาทางช่วยเหลือต่อเพื่อนมนุษย์ มีจิตเมตตากรุณา ขวนขวายช่วยเหลือ รู้วิธีการ ลำดับขั้นตอน กระบวนการการปฐมพยาบาล

ภาพที่ 1 AFRA : ผลการฝึกอบรมการเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลัก

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยยังมองเห็นเหตุปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่สนับสนุนต่อความสำเร็จและยั่งยืนในการสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรของนักเรียนตามหลักพุทธสันติวิธี คือ

1. L: Love own hometown **สำนึกรักบ้านเกิด** ผู้เข้าอบรมเป็นนักเรียนที่เป็นคนในพื้นที่ การได้เห็นปัญหา การที่นักเรียนได้เข้าไปพบปะพูดคุยสนทนาเก็บข้อมูลคนในพื้นที่ นักเรียนมีความกระตือรือร้นส่วนหนึ่งมาจากความรู้สึกความรักและความรับผิดชอบต่อบ้านเกิดของตนเอง ความรู้สึกผูกพันและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหาในชุมชนสังคมของตนเอง

2. A: Awareness of the accident **ตระหนักรู้อุบัติเหตุ** การป้องกันอุบัติเหตุที่ได้ผลต้องเกิดจากการตระหนักห่วงเกรงถึงโทษภัย ความทุกข์ ความเดือดร้อนเสียหาย ทั้งนี้การที่นักเรียนได้เห็นสภาพความเสียหายของจริงจากผู้ประสบเหตุอุบัติเหตุ ได้เกิดการเรียนรู้แบบจดจำฝังใจ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญมากต่อการสร้างจิตสำนึกการวินัยจราจร

3. N: Norm **บรรทัดฐานค่านิยมทางสังคม** การสร้างจิตสำนึกการมีวินัยจราจรต้องทำให้เกิดเป็นค่านิยมวัฒนธรรมร่วมกันทั้งสังคม ไม่สามารถสร้างเพียงกระบวนการเรียนรู้อย่างเดียวได้ สังคมส่วนรวมต้องมีพฤติกรรม วัฒนธรรม หรือ ค่านิยมการขับซื่อรถจักรยานยนต์ปลอดภัยร่วมกันด้วย เป็นแบบแผน พฤติกรรมที่สมาชิกในสังคมต้องยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

4. G: Giving **สังคมแห่งการให้** การที่สังคมไม่นิ่งดูตายต่อปัญหาอุบัติเหตุด้านจราจร คือ สังคมแห่งการให้การเสียสละ สะท้อนสังคมที่หวังผลช่วยเหลือให้ผู้ได้รับได้พ้นจากความทุกข์เดือดร้อน

5. S: Social Sanction **บทลงโทษทางสังคม** แรงกระตุ้นการสร้างความตระหนักรู้อย่างหนึ่งการลงโทษทางสังคม ความเกรงกลัวว่าตนเองจะได้รับโทษทางสังคมช่วยกันกดดันและแสดงปฏิกิริยาต่อต้านพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากความถูกต้องเป็นธรรม ผิดไปจากมาตรฐานสังคมที่สังคมปฏิบัติ จะช่วยเสริมแรงให้เกิดการไม่ทำผิดกฎจราจร

6. U: Unity **เอกภาพ** ความร่วมมือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความสามัคคีร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่แบ่งแยกส่วนใดส่วนหนึ่ง ต้องทำงานประสานร่วมมือกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน เป็นการจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว ความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

7. A: Attitude **ทัศนคติการมีจิตสำนึก** การมีสภาวะจิตที่เข้าใจในเหตุและผล เห็นคุณค่าเห็นโทษสิ่งที่เป็นประโยชน์ไม่ใช่ประโยชน์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎวินัยจราจร เป็นสภาวะที่มีจิตใจมีคุณธรรมจริยธรรมรู้ชั่วกลัวบาป ต้องสร้างการรู้จักเคารพให้เกียรติผู้อื่น ยึดมั่นในวัฒนธรรมแห่งความสุข ความสงบ ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง ทำร้ายทำลายกัน มีท่าทีแสดงออกต่อกันด้วยเมตตาไมตรี

8. N: Network **การสร้างเครือข่าย** คือ การขยายความร่วมมือจากหลากหลายองค์กรสถาบัน เป็นการสร้างพลัง สร้างเครือข่ายหาแนวร่วม การหาพันธมิตร ทั้งนี้การทำงานด้านวินัยจราจรจำเป็นต้องได้รับงบประมาณและการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่ นอกจากมิตีบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมกัน จำเป็นต้องหาแนวร่วมที่เป็นวงกว้าง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาบริบทสภาพปัญหาการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า สถิติอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุมาจากความประมาท การขาดสติ การไม่เคารพกฎจราจร สภาพรถไม่พร้อมสำหรับการใช้งาน ขาดทักษะในการขับขี่ ค่านิยมความคึกคะนอง การไม่เข้มงวดด้านกฎหมาย การไม่ตระหนักถึงโทษที่จะได้รับตามมาทางวิทยาลัยการอาชีพหลังสวนและหน่วยงานบางส่วน ได้พยายามจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ อบรมทั้งความรู้ การรณรงค์ การปลูกจิตสำนึก แต่จำนวนครั้งและจำนวนนักเรียนที่อบรมยังน้อย สอดคล้องกับ อมรชัย สีสลาขจรจิตร และ ภาณุพงศ์ ภาณุตุลภิตติ ที่ได้เสนอโครงการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ได้ นำเสนอการจัดการข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนโดยสะท้อนปัจจัยอื่นที่ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุและความรุนแรง แข่งรถในทาง แข่งในที่คับขัน ขับรถย้อนศร จอดรถบนทางเท้า ขับรถบนทางเท้า ขับรถไม่มีใบอนุญาตขับขี่ ใช้โทรศัพท์ขณะขับรถ ขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนด ตัดหนักระยะกระชั้นชิด ขับรถไม่เปิดไฟ/ไม่ใช้แสงสว่างตามกำหนด ไม่ให้สัญญาณจอด/ชะลอ/เลี้ยว ฝ่าฝืนป้ายหยุดขณะออกจากทางร่วมแยก ฝ่าฝืนสัญญาณไฟ/เครื่องหมายจราจร เมาสุรา ไม่สวมหมวกนิรภัย เป็นต้น (Leelakajornjit, and Panudulkitti, 2015) และยังสอดคล้องกับ รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนน พ.ศ. 2557 ที่ได้รายงานไว้ว่า ตัวชี้วัดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุทางถนนมีแนวโน้มของระดับความรุนแรงที่สูงความเสียหาย พ.ศ. 2557 ทั่วประเทศมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 21.37 ทั้งนี้ ผู้ขับขี่มีพฤติกรรม การขับขี่ที่ประมาทไม่เหมาะสม ไม่เคารพกฎจราจร ไม่ตระหนักถึงความปลอดภัยของ และที่สำคัญ คือ การขาดจิตสำนึกในความปลอดภัยต่อตนเองและสังคม เช่น การขับรถเร็วเกินกฎหมายกำหนด ตลอดถึงสภาพของรถจักรยานยนต์ที่มีอายุการใช้งานสูง และมีการดัดแปลง เห็นควรให้ ผูกอบรมการขับขี่ มีใบอนุญาตขับขี่อย่างถูกต้อง มีทักษะในการขับขี่รถ เข้มงวดให้มีการตรวจวัดแอลกอฮอล์ เข้มงวดการปฏิบัติตามกฎจราจร การตรวจสภาพรถ การดัดแปลง ควบคุมความเร็ว (Office of Transport and Traffic Policy and Planning; Department of Safety Protection, Security Development Group, 2015)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยมีสติเป็นฐานในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า จิตสำนึก คือ การตระหนักใส่ใจในกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการขับขี่ให้เกิดความปลอดภัย คือ มีสติ การขับรถปลอดภัย ไม่ผิดกฎระเบียบและไม่สร้างความเดือดร้อน เครื่องมือในการพัฒนาจิตสำนึกการมีวินัยจราจรที่มีสติเป็นฐาน อาศัยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา สอดคล้องกับ กิตติชัย สุธาสิโนบล ที่ได้เสนอหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการสอนแบบพุทธะ ไว้ว่า จุดประสงค์การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านปัญญา คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ และการคิด ซึ่งในส่วนการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถคิด หรือแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยเป็นองค์ประกอบ มองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงการประเมินค่า (Evaluation) ต้องมีความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่า การเห็นคุณค่า การรับรู้ การตอบสนอง และการสร้างคุณค่าในเรื่องที่ตนรับรู้ นั่น โดย เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ให้เป็นธรรมชาติ คล่องแคล่วว่องไวเป็นธรรมชาติ ไม่ขัดเขิน เป็นการทำให้เกิดจากความรู้ความชำนาญ (Suthasinobon, 2016)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสริมสร้างจิตสำนึกตามหลักไตรสิกขาโดยมีสติเป็นฐานเพื่อการมีวินัยจราจรของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร พบว่า แนวทางการฝึกอบรม AFRA คือ 1) A: Awareness คือ การตระหนัก การวิเคราะห์ตนเองได้ การรู้เท่าทันความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและควบคุมตนเองได้ 2) F: Fluency คือ แตะฉาน มีไหวพริบ ความเชี่ยวชาญ 3) R: Reflection คือ ตรึกตรอง การคิดวิเคราะห์และใคร่ครวญ การคิดหาเหตุผลและแยกประเด็นได้ 4) A: Awakening คือ ตื่นรู้ การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ผ่านกิจกรรม 16 สาระรายวิชาการเรียนรู้ สอดคล้องกับสมคิด สิริโรจนามณี (Sirirodjanarnanee, 2004) ที่ได้วิจัยการดำเนินงานเพื่อควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุจราจรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้สรุปหลักปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุในการขับขี่รถโดยทั่วไป คือ ผู้ขับขี่ควรมีความรู้เรื่องเครื่องยนต์ ห้ามนำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงมาใช้ในการเดินทาง ผู้ขับขี่ต้องใช้ในการระมัดระวังซึ่งซับซ้อนขึ้นสะพาน หรือทางลาดชัน ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถขณะหย่อนยานความสามารถ เมาสุรา ประมาทหรือนำพายุอันตราย ขับขี่ลักษณะผิดกติกาวิสัยของการขับรถตามธรรมดา ผู้ขับขี่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของเครื่องหมายจราจร สัญญาณการจราจรต่าง ๆ ผู้ขับขี่ต้องมีการใช้เครื่องป้องกันอันตรายขณะขับขี่ ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่ใช้ขี่ และควรตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ทุกครั้ง ขับขี่รถด้วยอัตราเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และยังสอดคล้องกับ Kaewsawatana (2020) ที่ได้วิจัยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีสติเป็นฐานศึกษากรณีนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียน บ้านท่าคอยนาง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า หน่วยการเรียนรู้ 1) Mobile Phone 2) มีสติสมาธิเกิด 3) กล้าแสดงความคิด 4) ไม่แก๊งเพื่อน 5) คนดีมีความรับผิดชอบ 6) วิถีไทยในวิถีพุทธ สามารถสรุปผลได้ว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ที่ดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง รวมถึงทักษะการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพบริบทและสามารถแก้ไขปัญหาอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับช่วงอายุวัยได้เป็นอย่างดี

สรุป

การเสริมสร้างจิตสำนึกวินัยจราจรตามหลักพุทธสันติวิธี ของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยอาศัยหลักไตรสิกขาเป็นหลักธรรมพัฒนาจิตสำนึกวินัยจราจรที่ดีเพื่อความปลอดภัย ทำให้เกิดการดูแลเอาใจใส่สิ่งของเตรียมความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ตลอดถึงการเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการขับขี่รถจักรยานยนต์ทุกครั้ง มีการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมในการขับขี่ การเป็นผู้มีระเบียบ ยึดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับสำหรับควบคุมประพฤติทางกาย วาจาของตนให้เรียบร้อยดีงาม มีน้ำใจต่อผู้ร่วมทาง การให้อภัย มีเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้ร่วมใช้ทางร่วมกัน การอดทนอดกลั้น ไม่ประมาทในการใช้รถใช้ถนน ความไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น และ มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเงื่อนไขกติกาทางสังคม และกฎหมาย พ.ร.บ. หรือวัฒนธรรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ เป็นต้น ซึ่งได้ช่วยลดอุบัติเหตุได้ แต่ทั้งนี้ผลวิจัยที่ค้นพบแม้จะประสบความสำเร็จพบผลเป็นที่น่าพอใจ ยังต้องจำเป็นต้องอาศัยเหตุปัจจัยอื่นเข้าสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การจะกระทำให้อย่างยั่งยืนได้จะต้องอาศัยปัจจัยเงื่อนไขการสร้างจิตสำนึกกรักบ้านเกิด การตระหนักถึงโทษของอุบัติเหตุ การร่วมกันสร้างบรรทัดฐานค่านิยมทางสังคม วัฒนธรรมสังคมแห่งการให้อภัย ตลอดถึงการบทลงโทษทางสังคมและเข้มงวดบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ความเป็นเอกภาพ

ความให้ความร่วมมือน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทศนคติการมีจิตสำนึก และการสร้างเครือข่ายขยายแนวร่วมให้มากยิ่งขึ้น การขับเคลื่อน และประสานร่วมมือเกี่ยวกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องรณรงค์ให้ความรู้ ทำการฝึกอบรม โดยเน้นที่กลุ่มเสี่ยงก่อน และต่อเนื่อง คือ เน้นนักเรียนนักศึกษา ต้องจัดเรื่องการจราจรเข้าไปเป็นแบบหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญสอน มีการทดสอบความรู้และวัดผลออกมาเป็นเกรดที่วัดผลได้ กระตุ้นเรื่องของความละอายต่อบาป ซึ่งควรจะเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กหรือเอามาบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนของเด็กจะเป็นการดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สถาบันการศึกษาสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของวัยรุ่นที่มีความก้าวร้าว ให้มีความเมตตา รู้จักความสัมพันธ์กับคนอื่น ปลูกฝังการรู้จักรับผิดชอบต่อสถาบัน สังคม และครอบครัว ซึ่งภาวะผู้นำ มีคุณภาวะในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง เป็นการไม่ประมาทในการใช้ชีวิต การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นการเรียนรู้ทักษะของการใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง ในด้านจิตใจคณะสงฆ์ควรเข้าไปร่วมทำกิจกรรมฝึกอบรม พัฒนาจิตใจเด็กเยาวชนให้มีคุณธรรม เป็นการเข้าถึงและสอนธรรมะแก่กลุ่มเด็กวัยรุ่น ซึ่งปกติก็จะไม่เข้าวัดฟังธรรม จึงจัดว่าเป็นโอกาสของมิตินิการเผยแผ่ศาสนาได้เป็นอย่างดี

1.2 การเตรียมความพร้อม การสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันอุบัติเหตุให้กับกลุ่มเสี่ยงคือวัยรุ่นที่ขับขี่จักรยานยนต์ ที่ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการขับขี่ให้เกิดความปลอดภัย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและคนอื่น มีความรับผิดชอบ รู้จักความเหมาะสมในฐานะผู้ขับขี่และใช้ถนนร่วมกัน ไม่ประมาท รอบคอบ ใส่ใจ ย่อมเป็นแก้ไขปัญหาดังต้นเหตุ ดังนั้น หน่วยงานราชการฝ่ายปกครองควรได้แก้ไขปัญหาดังต้นเหตุ เพราะการเกิดอุบัติเหตุจากกลุ่มวัยรุ่นนับวันจะมีมากขึ้น การเข้าร่วมจัดกิจกรรมโครงการฝึกอบรมในสถาบันการศึกษาให้มากขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องหลังรับการอบรมไปแล้ว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัย บทบาทการมีส่วนร่วมของ บวร. เพื่อการรณรงค์การลดอุบัติเหตุบนท้องถนน ในชุมชน การป้องกันอุบัติเหตุอย่างหนึ่งก็คือ ชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมมือกันดูแลปัญหาอุบัติเหตุบนถนนในชุมชนของตนเอง เหตุเพราะว่า ถ้าจะรอแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมไม่เพียงพอต่อการควบคุมดูแล ดังนั้น บวร. จะต้องมามีบทบาทในการมาช่วยกันทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดจากการจราจร

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย แนวทางการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ทั้งนี้ เพราะผู้ประสบอุบัติเหตุย่อมไร้ความสามารถในการดูแลตนเอง สังคม ชุมชน ควรเข้าไปหาทางช่วยเหลือ เพื่อให้สังคมได้เกิดการรับรู้ปัญหา ไม่ทอดทิ้งกัน และเกิดการพึ่งพาอาศัยกันของคนในชุมชน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัย การพัฒนาปรับปรุงและการบังคับใช้กฎหมายจราจรให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดอุบัติเหตุบนท้องถนน ด้วยเหตุว่า กฎหมายยังไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่บางพื้นที่ อีกทั้งกฎหมายที่มี

อยู่มีการบังคับใช้ยังไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและค้นหาแนวทางการนำไปบังคับใช้

References

- Accident Information Center to Strengthen the Road Safety Culture. (2018.) *Statistics of Deaths and Injuries in Chumphon Province*. Retrieved September 11, 2018, from <http://www.thairsc.com/p77/index/86>
- Boonnuk, T., Rudtanasudjatum, K., Methaphat, C., & Yingratanasuk, T. (2017). Causal Relationship Model of Drivers' Defect, Unsaferiding Behaviors, and Traffic Accident Severity of Motorcycle Riders in the Industrial Area. *Journal of health science research*, 11(2), 62-70.
- Isranews. (2020). *Road Accident Situation Analysis Report of the Ministry of Transport, B.E. 2562*. Retrieved December 20, 2020, from <https://www.isranews.org/article/isranews/93883-investigative742>; <https://www.facebook.com/isranewsfanpage>.
- Kaewsawatana, N. (2020). *The Development of Mindfulness-Based Learning process: A Case Study of the Upper Primary School Students of Ban Tha Khoi Nang School, Sisaket Province*. (Doctoral Dissertation). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ayutthaya.
- Leelakajornjit, A., & Panudulkitti, P. (2015). *Managing road accident data: Project to improve the operational potential of traffic police officers*. Supported by the Office of the Health Promotion Foundation (Thai Health). Bangkok: Thai alphabet printing press.
- Office of Transport and Traffic Policy and Planning. (2018). *Action Plan to Reduce Road Accidents of the Ministry of Transport, 2016-2017*. Retrieved August 30, 2018 from <https://www.otp.go.th/upload/tiny-upload/PDF/2561-02/25591118-PDF.pdf>.
- Office of Transport and Traffic Policy and Planning; Department of Safety Protection, Security Development Group. (2015). *Analysis Report Road Accident Situation 2014*. Bangkok: N.P.
- Phra bhavanavisutthikhun (Sermchai Chayamongkhhalo). (2004). *Handbook for the practice of the Tri-sikkha (Sikkhā, citta-sikkha, Panya-sikkha)*. Ratchaburi: Public Works Division of Wat Luang Pho Sot Thammakayaram:
- Phra Dhammapitaka (P.A. Payutto). (2001). *Buddhadham (Original edition)*. (11th ed.). Bangkok: Sahadhamika Printing Co., Ltd.

- Rudtanassudjatum, K. et al. (2005). *Risk Point Analysis by Using Geographic Information System Techniques and Factors Predicting the Severity of Road Traffic Accidents in Rayong Province*. Bangkok: Muang Thong Thani Printing.
- Retting, R.A., Ferguson, S.A., & Hakkert, A.S. (2003). Effects of Red Light Cameras on Violations and Crashes: A Review of the International Literature. *Traffic Inj Prev*, 4(1), 17-23.
- Siriroodjananane, S. (2004). *Proceedure on traffic accident control and prevention of Chiang Mai University*. (Master's Thesis). Graduate School: Chiang Mai University. Chiang Mai.
- Suriyawongpaisal, P., & Kanchanasut, S. (2003). Road Traffic Injuries in Thailand: Trends, Selected Underlying Determinants and Status of Intervention. *Inj Control Saf Promot*, 10(2003), 95-104.
- Suthasinobon, K. (2016). *Buddhist Teaching Management to Develop the Morality and Ethics for Students*. Bangkok: Commercial World Media Company Limited.
- The highway safety roundtable. (2008). *Working together to understand driver fatigue: Report on symposium proceedings: Highway safety roundtable*. Retrieved April 20, 2019, from [www.ihc.ca/en/Car_Insurance/documents/driver_fatigue/Understanding_Driver_Fatigue_HSR-Feb 2008.pdf](http://www.ihc.ca/en/Car_Insurance/documents/driver_fatigue/Understanding_Driver_Fatigue_HSR-Feb%2008.pdf)
- The Land Traffic Act of Villager's Edition 1979. (2004). *Revised 2006 - 2008 (villager's edition)*. Bangkok: Sootpaisan Publishing.